

JAARBOEK

VAN HET

KONINKLIJK NEDERLANDSCH GENOOTSCHAP

VOOR

MUNT- EN PENNINGKUNDE

ONDER DE ZINSPREUK

„Concordia res parvae crescunt”

TE

AMSTERDAM

XVIII. 1931.

AMSTERDAM

P. A. HEMERIJCK

(A. T. KLEEREKOPER)

1931.

KORTE BIJDRAGEN.

I. Begrafenispenning van DANIEL SIX. 1674.

De hierboven afgebeelde begrafenispenning vertoont op de voorzijde een walmende kaars, geplaatst op een doodkist met rechts en links een geknakte bloemstengel. Onderschrift: *Securus quiesco*. Boven in het veld: *Disce mori*.

De keerzijde heeft op 7 regels het opschrift: Daniel Six Opp^r — koopman en oūt — Opp^r: hooft over Comp. — Negotie In Japan Obijt — Bata^v 5^d 9^b 1674, — Nemo Ante Mortem — Beatus.

Goud, geheel gegraveerd, omgeven door een fijnen kabelrand met oog 49 m.M. In bezit van een lid der familie Six te 's-Gravenhage.

Van DANIEL SIX is slechts zeer weinig bekend.

In de *Beschrijvinge van de Oostindische Compagnie* van PIETER VAN DAM, tweede boek, deel I, uitgegeven door Dr. F. W. STAPEL. 's-Gravenhage 1931. (Rijks Geschiedkundige Publicatie. 74) komt op blz. 431 noot 5 voor wat de schrijver over DANIEL SIX gevonden heeft. Hij kwam in 1639 uit als kuiper, werd in 1643 assistent, in 1647 onderkoopman, in 1654 koopman en was in 1666 en 1668 opperhoofd in Japan. SIX was in 1671 als tusschenpersoon betrokken in een zaakje van particulieren handel in edelgesteenten door de vrouw van den gouverneur-generaal MAETSUYCKER, welke zaak in den doofpot terecht kwam ¹⁾.

Het laatste wat de heer STAPEL van SIX vermeld vond, was dat hij in 1674 als ouderling en wijkmeester te Batavia genoemd werd.

Deze tot heden onbekende begrafenispennning doet ons ook den datum van zijn overlijden kennen.

Gouden gegraveerde Indische begrafenispennningen, die meestal door den teekenaar-kaartenmaker in dienst bij de O.I. Compagnie vervaardigd werden (Zie P. A. LEUPEN. *Leven van G. E. RUMPHIUS* in de *Verhandelingen der Kon. Akademie van Wetenschappen* XII. blz. 57) komen weinig voor.

Zij werden aan de dragers van het lijk vereerd, dus uit den aard der zaak in klein aantal gegraveerd en vele dezer stukken zijn in den smeltkroes verdwenen.

v. K.

¹⁾ *Dagh-Register gehouden int Casteel Batavia vant passerende daer ter plaetse als over geheel Nederlands-India. Anno 1670—1671 uitgegeven onder toezicht van Mr. J. A. VAN DER CHILJS. Batavia en 's Hage 1898. blz. 415.*

II. De „IHeronimus Bosch"-penning (Plaat V).

Het randschrift van een penning, vooral van een oude, geeft den penningkundige dikwijls niet voldoende inlichtingen, omdat zijn belangstelling meestal verder gaat. Hij wenscht, om het zoo uit te drukken, de „biographie" van den penning te kennen. Hij wil weten waarom hij ontstaan is, wie hem ontwierp, wie hem maakte, en of de maker hem voor eigen rekening uitgaf of hem op bestelling vervaardigde. In welke soorten metaal hij geslagen of gegoten werd is voor hem van belang, alsook het aantal exemplaren waarin hij verscheen, enz. enz. Het ontbreken van archivalische bescheiden maakt het vaak onmogelijk deze en andere leemten aan te vullen.

Met dit voor oogen vraagt men zich af: is het niet wenschelijk, dat tijdgenooten van uitkomende penningen alles wat zij van die penningen, buiten hetgeen in het randschrift staat, weten, in een vaktijdschrift vastleggen, opdat de penningkundige der toekomst niet vruchteloos naar hetgeen hij weten wil, behoeft te zoeken. Zulke aantekeningen krijgen documentaire waarde.

Die wenschelijkheid inziende, wil ik over den **IHERONIMUS BOSCH'** penning hier eenige bijzonderheden laten volgen, welke uit den aard der zaak niet uit het randschrift blijken en toch van belang zijn.

Het ontstaan van dezen penning danken wij aan den Burgemeester van 's-Hertogenbosch, Mr. F. J. VAN LANSCHOT, die, als groot bewonderaar van alles wat de kunst en de geschiedenis zijner stad betreft, meende, dat ter gedachtenis aan de onthulling van het stand-

beeld van IHERONIMUS BOSCH op 7 Juni 1930 een penning geslagen moest worden.

De beeltenis van IHERONIMUS BOSCH op de voorzijde is genomen naar een, zoo beweerd wordt, te Arras berustend zelfportret dat afgedrukt staat bij PAUL LAFOND. *HIERONYMUS BOSCH, Son art, son influence, ses disciples.*

Aangezien van BOSCH noch de plaats zijner geboorte, noch zijn geboortjaar bekend is, konden deze in het randschrift niet worden opgenomen en zijn alleen de plaats waar hij overleed en zijn sterfjaar daarop vermeld, welke bekend zijn uit de Rekeningen der Lieve Vrouwe Broederschap te 's-Hertogenbosch, waarvan BOSCH lid was.

Voor het beeld der keerzijde van den penning viel de keuze op het stadswapen, zooals het zeer waarschijnlijk in den tijd van BOSCH gevoerd werd, althans zooals het slechts 14 jaar na zijn overlijden door het stadsbestuur werd aangebracht op de brodsie der Bossche pijpers ¹⁾.

De penning is door de Koninklijke BEGEER te Voor- schoten naar het ontwerp van JAC. J. VAN GOOR gesla-

¹⁾ Voor diegenen, die er belang in stellen, wil ik er op wijzen, dat het 16e eeuwse wapen en dat wat heden gevoerd wordt in hoofdzaak wel op elkaar gelijken, maar in onderdeelen afwijken. Het tegenwoordige wapen heeft den boom „geplant”, de leeuwen 2 en 3 in het vrijkwartier (Limburg) met slechts een „enkelen staart” en den dubbelen adelaar in het schildhoofd „ten halve lijve” afgebeeld, met een band van rood en zilver op de borst. Het 16e eeuwse wapen heeft den boom „uitgerukt”, dus met zichtbare wortels, de leeuwen 2 en 3 met „gespleten en overeen geslagen” staart, en den dubbelen adelaar „geheel” in het schildhoofd, met op de borst het Habsburgsche wapen, en rood schild met zilveren band. In een binnenkort te publiceren studie hoop ik het „goed recht” van dit laatste wapen te kunnen aantoonen.

gen in 1 gouden, 10 zilveren en 350 bronzen exemplaren. Hij heeft eene middellijn van 6 c.M.

Gedurende de lunch, welke het stadsbestuur bij gelegenheid der onthulling van het standbeeld van IHERONIMUS BOSCH gaf, werd aan elk der genoodigden een exemplaar uitgereikt. De echtgenoot van AUG. FALISE, den maker van het standbeeld, kreeg het gouden exemplaar. Ook werden aan eenige openbare kunstverzamelingen zoowel in het binnen- als in 't buitenland exemplaren aangeboden.

H. J. M. EBELING.

III. Het Witte-Mobilisatiekruis.

In *Jaarboek XII* (1925) van ons Genootschap komt op blz. 101—103 een afbeelding en beschrijving voor

van het mobilisatie-herinneringskruis. Naast dit kruis heeft de Nationale Bond „het Mobilisatiekruis”, vertegenwoordigende een belangrijk deel der gemobiliseerden in de jaren 1914—1918, „het Witte Mobilisatiekruis” ingesteld, als een teeken van waardeering en dank voor hen, die zich tijdens de Mobilisatie bijzonder verdienstelijk hebben gemaakt ten behoeve van de gemobiliseerden.

Het witte Mobilisatiekruis is van dezelfde grootte en vorm als het gewone Mobilisatiekruis, echter vervaardigd van berlin-zilver en vermeldt aan de keerzijde de woorden:

Mobilisatie-

Waardeering.

Het werd in de fabriek van CORN. L. J. BEGEER te Utrecht op denzelfden stempel als het gewone Mobilisatiekruis geslagen; het bijbehorend lint is als dat van het Mobilisatiekruis, doch de breede middenbaan is wit.

Het witte Mobilisatiekruis is voor het eerst uitgereikt op 23 November 1929 op een feestavond door de Afdeling Utrecht van bovenbedoelden Bond georganiseerd. Immers juist in Utrecht hadden talrijke niet-militairen, zoowel dames als heeren, zich gedurende de jaren 1914—1918 beijverd om de vele gemobiliseerden, in en om de stad gelegerd, het leven aangenaam te maken en, door vak- en ander onderricht, hun de gelegenheid te geven den vrijen tijd voor henzelfen en voor hun toekomst nuttig te besteden. Alvorens de kruisen uit te reiken wees de toenmalige Bondsvoorzitter, luitenant-generaal W. H. VAN TERWISGA in een gloedvolle rede er

op, hoe dankbaar en erkentelijk de gemobiliseerden waren voor al hetgeen ten hunnen behoeve is gedaan..

Om aan die erkentelijkheid en dankbaarheid uiting te geven werd het witte Mobilisatiekruis ingesteld.

Hoewel ik mij binnen het kader der numismatische mededeelingen moet houden, wil ik toch niet eindigen alvorens de lezing van bovengenoemde rede van den generaal VAN TERWISGA aan allen, die belangstellen in hetgeen er in de jaren 1914—1918 is geschied, aan te bevelen ¹⁾).

Tiel.

C. H. BAALE.

IV. Bossche loodjes.

Op blz. 136 van zijn onlangs verschenen werk „*de St. Jans Kerk te 's-Hertogenbosch nieuwe geschiedenis*”, maakt de scherpzinnige schrijver JAN MOSMANS er melding van, dat voor het houden van uitvaarten, maandstonen en jaargetijden voor het vieren van plechtige missen, loven, sermoenen en processies, zoo- wel aan de officieerende geestelijken als aan sommige categorieën van personen en kerkdienaars, die volgens de bedoeling en voorschrift aan de plechtigheden deelnamen, belooningen werden toegekend, die in geld of in mondbehoeften n.l. wijn, tarwebrood en wit- of schoonbrood bestonden, welke uitreiking soms *onder*

¹⁾ Een afdruk van den tekst dier rede wordt, op aanvraag, gaarne toegezonden door het Hoofdbestuur van den Nat. Bond „Het Mobilisatiekruis”, J. P. Coenstraat 49, den Haag.

doch meestal *direct na afloop* van den dienst plaats had, terwijl nu en dan de vastgestelde belooning ook aan huis werd bezorgd.

De mondbehoeften werden zeer dikwijls niet in natura uitgereikt, maar toegekend door loodjes van verschillende waarde, die later ingewisseld konden worden, terwijl schrijver in een der noten, waarin hij uit oude aantekeningen zijn beweringen bewijst, nog melding maakt van een looden penning met een geaureoolden arend en kelk met het jaartal 1536, die in Juni 1924 uit de stadsgracht bij den Spinhuiswal te 's-Hertogenbosch werd opgebaggerd ¹⁾.

Z.

S.

V. Bruiloftspenningen der Familie SCHOLTEN VAN ASCHAT.

In mijn eerste, wel uiterst bescheiden pennevrucht op numismatisch gebied (*Tijdschrift* 1896, blz. 94) gaf ik als „Aanvulling van DIRKS' *Repertorium*” de beschrijving van een drietal en op Pl. IV afbeeldingen van een tweetal penningen uit mijne verzameling.

Van den grootsten der t. a. p. afgebeelde penningen mogen hier eenige bijzonderheden volgen en geef ik tevens de beschrijving.

Voorzijde. Uit een grasveld, waarop zes rozenstruikjes bloeien — toespeling op de zes kinderen van het

¹⁾ Dit loodje (26 m.M.) berust thans in het Museum van het Provinciaal Genootschap van Kunsten en Wetenschappen in Noord-Brabant te 's-Hertogenbosch. Op de voorzijde vertoont het een naar rechts gewenden arend met uitgespreide vleugels op een tak staande, op de keerzijde een miskelk met ter weerszijden het jaartal 15—36.

zilveren bruidspaar — rijst een kolom, kruiselings omwonden door een rozenslinger en door een lint met het opschrift: SPES — AMOR — FIDES; op de kolom 2 brandende harten onder een alziend oog. Aan twee ringen hangt een achter de kolom opgenomen lint met het opschrift: HIS FRETI. — DEO LIBAMUS.

Onder de kolom: J · G · HOLTZHEY FEC.

Keerzijde. Opschrift¹⁾:

S · D · G ·
 IN · GRATAM · MEMOR ·
 LÆTISSIMI · DIEI · ADIMPL ·
 ANNVM XXV ·
 NVPTIALIS · FOEDERIS ·
 MVTVIS · ANIMIS · AMANTES · CONJVGES ·
 CHRISTIANVS SCHOLTEN ·
 ET
 IOHANNA CATHARINA A WESELE ·
 LIB · BAR · ET BARON · AB HAARLEM ·
 A — SCHATIÆ · DOM · ET DOM ·
 CONSOC · HAG · COM · XXII · DEC · MDCCL ·
 HOC · NVNMIMATE ·
 V · SVOS · LIBEROS · BENE · MERENTES ·
 MVNERAVERVNT ·
 AMSTELOD · XXII · DEC ·
 MDCCLXXV ·

Proefslag in tin, 66 m.M.

Jhr. C. H. C. A. VAN SYPESTEYN nam dezen penning (zie *Jaarboek* 1916, blz. 46) op als op de stad Haarlem

¹⁾ Op den proefslag is regel 3 slechts gedeeltelijk leesbaar, thans naar het eenige bekende ex. in zilver aangevuld.

betrekking hebbende; ten onrechte, zooals hierna zal blijken.

Mr. CHRISTIAAN SCHOLTEN VAN ASCHAT werd 22 December 1750 in de Kloosterkerk te 's-Gravenhage door Ds. W. J. PIELAT in het huwelijk verbonden met JOHANNA CORNELIA VAN WESELE — in het trouwboek met een Z geschreven.

De bruidegom was geboren 13 Juni 1722 als zoon van JAN AGGES SCHOLTEN VAN ASCHAT¹⁾ en van PETRONELLA HOGENBERGH. Hij werd in 1743 capiteyn van de burgerij der stad Amsterdam, 1746 rentmeester en griffier der baronnie van Breda, 1748 opper-commissaris van de havenen en waalen der stad Amsterdam en in hetzelfde jaar commis van de convoyen en licenten bij het Ed. Mog. Collegie der Admiraliteit aldaar, 1758 commis van reekening van de hoofdelijke betaaling en 1780 penningmeester bij het gemelde Collegie.

De bruid werd 3 Maart 1733 te 's-Gravenhage geboren als dochter van Mr. ANTHONY VAN WESELE, Vrij-Heer van de Hofstad en Baronnie van Haarlem, genaamt Oud-Haarlem, heer van Cortenbosch, raad en advocaat-fiscaal en procureur-generaal van Heeren Gecommitteerde Raaden van de Staaten van Holland enz. en van CORNELIA FANNIUS VAN OUD HAARLEM.

Het huwelijk werd 31 December 1783 ontbonden door het overlijden der vrouw; de man overleed 1 November 1799.

Er zijn als gezegd zes kinderen uit geboren, t.w.

¹⁾ Zijn portret, door J. M. QUINHARD in 1747 geschilderd, als Opper-commissaris van de walen, komt voor op een regentenstuk in het bezit der stad Amsterdam. (E. W. MOES. *Iconographia Batava* II. No. 6975).

1°. Mr. WILLEM SCHOLTEN VAN OUD HAARLEM, in 1811 president van de rechtbank van eersten aanleg te Amsterdam. Hij komt voor op de schilderij van M. VAN BREE, Het aanbieden van de sleutels van Amsterdam aan keizer NAPOLEON, dat als bruikleen der stad tot 1891 in het Rijksmuseum heeft gehangen, daaruit vóór het bezoek van keizer WILHELM II is weggenomen, sedert opgerold geweest, doch in 1931 Maart—September weder te zien was op de tentoonstelling „Amsterdam in den franschen tijd” in het Amsterdamsch Historisch Museum — helaas thans weer opgerold!

2°. CAROLINA SCHOLTEN, geboren 20 Januari 1753, overleed reeds 5 Februari d.a.v.

3°. JAN PETRUS SCHOLTEN VAN ASCHAT¹⁾.

4°. ANTONIA CORNELIA ALBERTINA SCHOLTEN, gehuwd met JAMES GREENLEAF.

5°. Mr. BENJAMIN PETRUS VAN WESELE SCHOLTEN, die door Koning LODEWIJK NAPOLEON 18 November 1807 werd benoemd tot lid der kommissie tot omwerking van den Code Napoleon tot een wetboek voor het koninkrijk Holland en 18 April 1814 door Koning WILLEM I tot lid van de kommissie tot het ontwerpen van ons nog vigeerend Burgerlijk Wetboek.

6°. De uit den jare 1813 welbekende Jhr. Mr. CORNELIS ANTONY FANNIUS SCHOLTEN.

De ridderhofstede en vrije heerlijkheid Oud Haarlem was gelegen bij Heemskerk en Beverwijk, dicht bij de Assumburg. De hofstede is reeds lang geleden verwoest;

¹⁾ Zijn portret als Oppercommissaris van de walen ± 1790 door een onbekend schilder komt voor op een regentenstuk in het bezit der stad Amsterdam. (E. W. MOES. *Iconographia Batava* II. No. 6976).

GRAANDIJK zegt in zijn „*Wandelingen door Nederland*”, dat in 1879 een heuvel nog de plaats aanwees, waar de puinen van Oud-Haarlem lagen; VAN ZEGGELEN bracht de aan het slot verbonden legende van VROUW BAERTE in rijm onder den titel van: „*de Burchtvrouw van Oud-Haarlem*”.

De Assumburg werd door GERRIT VAN ASSENDELT gedeeltelijk opgebouwd met steenen van Oud-Haarlem.

De heerlijkheid van Aschat, Asschat of A-Schat was gelegen onder Hamersveld onder de jurisdictie van Leusden, ten Z.O. van Amersfoort en is een der oudste, afkomstig van de Sint-Pauls Abdij binnen Utrecht.

Van den penning zelf, waarvan ik zooals gezegd een proefslag in tin bezit, is slechts één zilveren exemplaar bekend, in het bezit van den nog bestaanden tak der familie SCHOLTEN VAN ASCHAT, waarop de naam van den stempelsnijder door het poetsen niet meer te lezen is! Wellicht is slechts één exemplaar voor het zilveren bruidspaar geslagen.

De ouders van den zilveren bruidegom van onzen penning vierden in 1761 hun gouden bruiloft; wijlen ALPH. DE WITTE te Brussel bezat een zilveren penning bij die gelegenheid geslagen. Hiervan bezit de heer A. O. VAN KERKWIJK eene origineele berijmde beschrijving door N. VAN FRANKENDAAL, die wij hieronder laten volgen ¹⁾, de penning zelf is tot heden niet teruggevonden.

Den Wel Edele Geboren Heere

JOHAN AGGES SCHOLTEN,

Heere van A-schat, Scheepen en Raad der
Stadt Amsterdam, Bewindhebber der
Oost-Indische Maatschappij, etc. etc.

¹⁾ Het aantal regels van de hier volgende beschrijving komt overeen met het origineel.

En den Wel Edele Gebore Vrouwe

PETRONELLA HOOGENBERG.

Ter gelegentheyd van haar Ed. Geb. vijftig-Jarige

Trouw-Feest, Geviert op den 20 Dec. 1761.

Verklaaring van de Afbeelding

der

Goude Penningen,

Uitgedeelt op het voorschreve

Gulde Feest.

- (1) Gods Aldoorziende Oog'! kroond met zijn Zegen-stralen
 (2) Het Huw'lijks Dank-altaar, door (3) A-schats-Heer gesticht;
 Daar zijne Ootmoed buygd, op 't aanzien van dat licht:
 En Hoopt dus Eeuwig met zijne Lieve Ga! te pralen.
- (4) Vrouw Hoogenberg! giet op deez' Brandende Offerhand',
 De Vreugde-Olij, van haar Teêr-gewijde tranen!
 Het Heyl-spoor ziet men langs de (5) Gulde Eer-zuyl banen;
 Daar (6) 't Schip van Weltvaard bruyst, bij Batô's Zeeg'rijk strand.

Aanschouwd hoe beyder Naam! en Ed'le (7) Wapens pronken!
 Door Eer- en (8) Koop-geluk! met (9) Overvloed gezierd;
 Daar (10) Recht, en (11) Dapperheyd haar' Echt toorts Lauërierd,
 Om (12) Aemstels-Kruysen-schild, zoo Achtbaar te belonken.

De Liefde snoerd aan haar vergulde Bruylofts band',
 't Zoo Altijdt bloeyend'-tal van (13) kinderlyken Spruyten!
 Gaat op naar Zebaoth! zegt zij: niets zal U stuyten,
 Pronk met Onwelkbaar' Loov', in 't Hemels Vaderland.

Uitlegging der Groote Penning.

- (1) Verbeeld het Goddelijk oog van toezigt, geplaatst in een Driehoek, welke H. Drie-Eenheid aantoond, rondom met Hemel-stralen; met dit randschrift: God alleen de Eere.
- (2) Op den voorgrond ziet men een brandend altaar, en bij dezelve
- (3) Een deftig Man in een antique Magistraats kleeding, houdende de rechte hand op de borst, wijzende met de linker na 't eerstgemelde Goddelijk Gunstteken. Voor en tegen den Altaar een Ojevaar, als verbeeldende de Dankbaarheid. Ter zijden ziet men eenige Pakgoederen, de Negotie als schetsende, en op dezelve de Wakkerheid, door een Haan afgebeeld.
- (4) Een aanzienelijke Vrouw, mede in antique kleeding, zittende naast den Altaar, haar oogen opwaards slaande; uytstortende boven de Offervla een schaal met Reukwerk, en wijzende ter linkerzijde op een
- (5) Vijftig-jaarigen Eere-zuyl, door de Letter L verbeeld; voor de zuyl ligt een Oude Stam, en Olijftak, en andere Vercieringen die de Zuyl omvlegten. In het verschiet
- (6) Een zeylend schip, verbeeldende de Zeevaard; en op het voetstuk leest men: Wie dank offert zal mij eeren Ps. L: 23.

Op de andere zijde van de Penning.

- (7) De Wapens van Scholten en Hoogenberg verciert door
- (8) Koophandel, die door een Merkuur-staf verbeeld word. De
- (9) Overvloed, door een Uitstortende Hoorn. Het
- (10) Recht, door een Weegschaal en Wetboek. De
- (11) Dapperheid, door een Leeuw. In het midden dezer Ornamenten, het
- (12) Wapen van Amsterdam, dat door een zittend kindje word opgehoude en door een vliegend gekroond; voorts ziet men de Drietand, Zee-riem en Vlag, met het teken der Oost-Indische Maatschappij, en een brandend omvlogten Bruylofts-toorts; onder leest men Jan Agges Scholten, Heer van A-schat, Schepen en Raad der Stad Amsterdam, Bewindhebber der Oost-Indische Maatschappij, en Petronella Hoogenberg, Getrouwt den 20 Xbr. 1711.

In het boven-rond staat: Ter Gedagtenis van 't Gulde Feest, geviert den 20. XBR. 1761.

Uitlegging der Kleyne Penning¹⁾.

(¹³) Op de voorzijde ziet men een bloeyende stamboom, om dezelve een gevlogten Wimpel, met de Zinspreuk: Zo altyt. Naast en agter dezelve, vier jonge spruytjes, de kindskinderen afbeeldende. Rondom: De Blydschap zy uw kind'ren Lot. Onder leest men Ps. 128. 5.

Aan de andere zijde, in het midden een Waereldkloot, met zijn verdeelde Landschappen, waar op den Hoorn van Overvloed uyt een omscheenen Wolk neder stort; verzeld van Godsdienst en Hoop, verbeeld door den Bijbel, en het Anker, met de Text Jac. 1: 17. Rond-om: Dat geeft de Heere Sebaoth. Onder staat 1761.

Behalve Mr. CHR. SCHOLTEN VAN ASCHAT werd uit dit huwelijk een dochter geboren SOPHIA PETRONELLA SCHOLTEN, gehuwd met JAN BENJAMIN DU PEYROU. (Ook een zoon PIETER?).

Van den penning op hun zilveren bruiloft van 1736 kan ik eene beschrijving geven, daar dit stuk vermeld wordt in het Maandblad van 'het Genealogisch Heraldisch Genootschap „de Nederlandsche Leeuw” 1920. kol. 60—61. De zilveren penning moet zich bevinden in het bezit der familie SCHOLTEN VAN ASCHAT.

¹⁾ Dit penninkje, een voor schoolkinderen bestemde belooningspenning, wordt in DIRKS. *Repertorium* III. No. 753 beschreven, ik vermoed, dat het aan de kleinkinderen zal zijn geschonken, en dat de kinderen den grooten penning zullen hebben ontvangen.

Voorzijde. Altaar, waarvan de voorkant is bedekt door een opgenomen mantel met opschrift:

JAN AGGES SCHOLTEN
EN PETRONELLA HOGENBERG.

Onder den voet: GETROUT · D · XX DEC · MDCCXI.

Boven het altaar de wapens van SCHOLTEN: gevierendeeld 1. dorre tak, 2. drie ossekoppen, 3. een zak, 4. een kreeft, hartschild blank; en HOGENBERG: kraaiende haan, de vleugels omhoog, op een terras. Helm met de haan tusschen twee olifantstrompen als helmteeken.

Keerzijde: Op een met bloemen bestrooide kade, met links een muur, waarop het monogram van den maker: F. J. onder dooreengeslingerde S en T (?) en rechts golvende zee met naar links zeilende driemaster, staat een altaar met een ooievaar in ovaal gesierd, waarop een vuur brandt. Rechts staat de zilveren bruidegom, door zijn zoon: CHRISTIAE(n) met een lauwerkrans gekroond wordend. Links zit de zilveren bruid, uit een schaal een offer brengend op het altaar, bij haar staat een jongen: PITER — wie dit voor moet stellen is mij niet duidelijk — en zit een meisje: PITRON, vermoedelijk de dochter SOPHIA PETRONELLA, alle figuren in romeinsch gewaad; de drie namen der het bruidspaar omgevende personen staan op den rand hunner toga's.

Boven het altaar een door de wolken brekende zon, daarboven: XXV. Op de afsnede: 'T ZILVEREN FEEST GEVIERT MDCCXXXVI. Grootte niet bekend.

Hun dochter SOPHIA PETRONELLA vierde 17 April 1782 haar zilveren bruiloft met J. B. DU PEYROU, opper-commissaris der havens en waalen te Amsterdam.

J. G. HOLTZHEY sneed bij deze gelegenheid de stem-pels voor zes zilveren penningen, tot heden niet gevonden.

Zie *Jaarboek van het Kon. Ned. Gen. voor Munt- en Penningkunde* 1919, blz. 93.

W. K. F. ZWIERZINA.

Amsterdam, Oktober 1931.

VI. Legaat Dr. C. HOFSTEDE DE GROOT en het Koninklijk Penningkabinet.

De tentoonstelling van 16 Aug. tot 16 Sept. 1930 te 's-Gravenhage in het Gemeente Museum aan de Korte Vijverberg als derde en laatste der verzamelingen van wijlen Dr. C. HOFSTEDE DE GROOT gehouden, bestond behalve uit een tweetal antieke munten van Syrakuse, uit een 60-tal gedenkpenningen, waarvan 45 Italiaansche renaissance medailles, drie penningen uit den tijd der Duitsche renaissance (werk van MATTHES GEBEL en HANS SCHWARTZ, waarbij diens bekende portretpenning van KAREL V) en een 10-tal Nederlandsche penningen.

Het glanspunt dezer tentoonstelling was de schitterende reeks bronzen Italiaansche Renaissance pennin-gen. Bekend is dat Dr. DE GROOT moeite noch kosten spaarde om prima exemplaren aan zijne collectie toe te voegen, en die grootendeels op veilingen of door tusschenkomst van munt- en kunsthandelaren verkreeg.

Van den grootmeester der Italiaansche renaissance

penningen ANTONIO PISANO (PISANELLO) zijn in deze verzameling niet minder dan zeven schitterende medailles aanwezig, waarbij de bekende portretpenningen van GIANFRANCESCO GONZAGA, LEONELLO D'ESTE, hertog van Ferrara, FILIPPO MARIA VISCONTI, NICOLO PICCININO en JOHANNES VIII PALAEOLOGUS, keizer van Constantinopel. Verder zijn er penningen van MATHEO DE PASTI (portretpenningen van ISOTTA ARIMINI en SIGISMONDO PANDOLFO MALATESTA, van beide 3 verschillende), NICOLO SPINELLI, JACOPO DA TREZZO en anderen. In het tijdschrift „*De Kunst der Nederlanden*” geeft Mr. ERNST POLAK een overzicht van de medailles uit deze verzameling, waarvan een 8 tal zeer goed worden afgebeeld.

Het is bekend, dat REMBRANDT reproducties van Italiaansche renaissance penningen en van andere Italiaansche kunstvoorwerpen bezat en op zijn beroemde ets „de drie kruisen” de keerzijde van den portretpenning van GIANFRANCESCO GONZAGA nagevolgd heeft. Zeker is het dus niet te verwonderen, dat Dr. DE GROOT dezen penning niet alleen om de meesterlijke uitvoering, maar misschien meer nog om het nauwe verband met REMBRANDT's ets wenschte te bezitten. Dit is dan ook de eerste Italiaansche renaissance penning, dien hij aankocht en waaraan hij later stuk voor stuk de schitterende medailles toevoegde, waarvan wij eenige der belangrijkste en fraaiste stukken noemden. Al deze penningen en een 10-tal Nederlandsche stukken van STEVEN VAN HERWYCK, JACQUES JONGHELINCK, COENRAD BLOC, PIETER VAN ABEELE en WOUTER MULLER, uitsluitend uit het oogpunt van kunst bijeen gebracht, zijn door den verzamelaar aan de gemeente 's-Gravenhage vermaakt

onder voorwaarde, dat in het nieuw te bouwen Gemeente Museum aan de Stadhouderslaan een aantal zalen zullen worden beschikbaar gesteld om daarin het Kon. Penningkabinet onder te brengen.

Uitbreiding der voor het Kabinet in het gebouw der Kon. Bibliotheek beschikbare ruimte is uitgesloten, daar de Bibliotheek zelf hare lokalen meer dan noodig heeft. Bovendien weten de bezoekers van de overvolle zalen van het Kabinet, dat het licht er geheel onvoldoende is en er, door gemis aan ruimte slechts een zeer klein gedeelte der rijke verzameling (en dan nog wel zeer gebrekkig) kan worden tentoongesteld. Dr. HOFSTEDÉ DE GROOT heeft, door de beperkende voorwaarde aan dit hoogst belangrijke legaat te geven, de gelegenheid opengesteld om het Kon. Kabinet een waardige huisvesting te bezorgen.

Het laat zich aanzien, dat de onderhandelingen tusschen Rijk en Gemeente tot een goed einde zullen geraken, beide toch hebben belang bij het tot stand komen dezer vereeniging. Het Penningkabinet blijft dan natuurlijk rijks eigendom, gehuisvest in het Museum der gemeente 's-Gravenhage met afzonderlijk personeel. In een aantal uitsluitend voor dit doel gebouwde goed verlichte zalen zal, in moderne praktische vitrines, een zeer groot gedeelte der fraaie en belangrijkste stukken, zoowel munten, penningen als gesneden steenen worden tentoongesteld. Onnoodig te zeggen, dat in deze nieuwe behuizing de belangstelling voor en het bezoek aan het Kabinet aanzienlijk zal toenemen, daar de talrijke bezoekers van het Gemeente Museum tevens het Kon. Penningkabinet kunnen bezichtigen.

Naast de andere musea, die Dr. HOFSTEDE DE GROOT met zijne belangrijke legaten aan schilderijen, teekeningen en etsen aan zich duurzaam verplicht heeft, is zeker zoowel het Gemeente Museum te 's-Gravenhage als het Kon. Penningkabinet den milden erflater den grootsten dank verschuldigd. v. K.

VII. De Zeeuwsche muntmeester HENDRIK VAN DUSSELDORP.

Van HENDRIK VAN DUSSELDORP, die van 1682 tot 1705 muntmeester van Zeeland was, als opvolger van HENDRIK VAN HEUMEN, geeft het Maandblad van het Genealogisch Heraldisch Genootschap „*de Nederlandsche Leeuw*” van de hand van J. W. A. HAAGEN SMIT eenige genealogische bijzonderheden. Hij was de zoon van HENDRIK VAN DUSSELDORP, geboren omstreeks 1613, overleden te Utrecht 16 Maart 1657 en MARIA GERBRANTS RANCK, overleden eveneens te Utrecht 16 September 1657. HENDRIK VAN DUSSELDORP werd 15 April 1652 gedoopt, huwde als muntmeester MARGARETHA SANDRA en overleed in 1710, zijn vrouw in 1713. Als muntmeester aan de Zeeuwsche munt is hij in 1706 door ADOLF DE GROENE opgevolgd. Een opgave van de 7 muntbussen die de talrijke munten bevatten gedurende de lange periode van zijn muntmeesterschap geslagen, komt voor in den *Catalogus van 's Rijks Munt te Utrecht. De Muntmeesters en hun muntslag in de provinciale en stedelijke munthuizen van de Republiek der Vereenigde Nederlanden en van de Bataafsche Republiek en in de Utrechtsche munt van het Koninkrijk Holland en tijdens de inlijving bij het Fransche keizerrijk. Utrecht 1889.* blz. 61. v. K.

BOEKBESPREKING.

Muntverslag over het jaar 1930.

Het *Muntverslag* over 1930 vermeldt, dat gedurende het afgelopen jaar vervaardigd zijn 88.500.000 stuks munten met een nominale waarde van f 58.665.000,— en wel aan rijksdaalders voor f 32.000.000,—, aan guldens f 13.500.000,—, halve guldens f 9.250.000,—, 10-centsstukken f 500.000,—, 5-centsstukken f 35.000,—, centen f 100.000,—, $\frac{1}{2}$ centen f 30.000,—, alle voor Nederland. Voor Ned. Indië zijn geslagen aan $\frac{1}{4}$ guldens voor f 1.750.000,—, aan $\frac{1}{10}$ guldens voor f 1.500.000,—.

Op initiatief van den muntmeester is een poging gedaan om de gebruikelijke doch weinig artistieke medaille, die als prijspenning door verschillende Departementen van Algemeen Bestuur wordt uitgereikt, door betere te vervangen. De modellen voor een nieuwen penning zijn ontworpen door Prof. BRONNER en worden in het Verslag afgebeeld. De voorzijde verbeeldt de Nederlandsche Maagd in den tuin, omgeven door de wapens der Nederlandsche provinciën, de keerzijde bevat als omschrift de woorden: MINISTERIE VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN EN LANDBOUW, waarbinnen de naam van den begiftigde gegraveerd kan worden. Behalve de ontwerpen voor dezen nieuwen prijspenning (eene definitieve invoering ervan was bij het verschijnen van het

Muntverslag nog niet tot stand gekomen) werden ten behoeve en op verzoek van de gemeente Almelo stem-pels vervaardigd voor een eerepenning dier gemeente. Zij zijn door C. J. VAN DER HOEF ontworpen, en in twee grootten, 60 en 40 mM. op 's Rijks Munt geslagen. Dezelfde medailleur ontwierp het eere-insigne, dat door den Algemeenen Nederlandschen Metaalbewerdersbond aan hare leden wordt uitgereikt. Al deze penningen worden in het Verslag afgebeeld. Ook werden nog stempels vervaardigd voor nieuwe gas- of electriciteits-penningen. In tegenstelling met de meeste medaille-stempels werden deze steeds direct in staal gegraveerd.

Ten slotte vermeldt het Verslag de namaak van zilveren specie in Ned. Indië, waarvan verscheidene rijks-daalders, guldens en zelfs halve guldens niet door middel van gietvormen zijn nagebootst, maar met behulp van nagmaakte stempels waren geslagen, waardoor het bedrog natuurlijk minder spoedig bemerkt werd. Ook van de zilveren in 1923 voor de Vrije stad Danzig aan 's Rijks Munt vervaardigde stukken van 5 gulden bleken aldaar valsche, uit zilver gegoten exemplaren in omloop. Een aantal dezer stukken werden den muntmeester toegezonden.

v. K.

Verslagen Koninklijk Penningkabinet 1929 en 1930.

De jaarverslagen 1929 en 1930 liggen ter bespreking voor mij. Door bijzondere omstandigheden was het mij niet doenlijk het Verslag over 1929 nog in het laatst uitgekomen *Jaarboek* te behandelen.

Onder de vele aanwinsten valt onmiddellijk in het oog de aankoop van een koperen gegoten penningplaat, van 1587, met het borstbeeld van den graaf VAN LEICESTER in kleuren geëmailleerd. Wat zouden wij gaarne deze, zonder twijfel, fraaie penningplaat hebben zien afgebeeld! Het mag hier worden aangeteekend, dat het den directeur is gelukt, twee bij den inbraak van 28 op 29 December 1914 gestolen gouden penningen door andere te vervangen. Zoo den zeldzamen gedenkpenning in 1686 door de Fransche réfugiés aan de vier Leidsche burgemeesters vereerd, nadat een collecte was gehouden ten behoeve dezer vluchtelingen. Het is een gegraveerde gouden penning met de wapens der burgemeesters. Verder de thans ten geschenke aangeboden gouden huwelijkspenning van Mr. A. HOYNCK VAN PAPENDRECHT en P. LOEFF HESHUSIUS, die mede was ontvreemd. Over de moderne penningen, die het Verslag vermeldt, valt niets bijzonders te zeggen. Wel is dit het geval met de verkregen munten. Wij noemen den hoogst zeldzamen goudgulden van REINOUW IV, later hertog van Gelre, met het opschrift in gothische letters: „Moneta opidi de Venraden” (Venray bij Roermond) tusschen 1399 en 1402 geslagen, dus vóór den tijd, dat hij bij het overlijden van zijn broer WILLEM de regeering van het hertogdom aanvaardde. In zijn heerlijkheid van Venray had REINOUW het recht geld te slaan, gouden munten uitgezonderd. Dat aan dit verbod niet altijd de hand werd gehouden, bewijst o.a. deze unieke goudgulden, die tot nu toe geheel onbekend was. Vervolgens treffen wij een zeldzaam voorkomenden daalder aan van WILLEM, heer van Batenburg (1556—1570), met op de

borst van den dubbelen Rijksarend de scharen in het wapen en meerdere afwijkingen vertoonende. Een dito van WILLEM IV van 's Heerenberg, geslagen te Dieren (in Dieren cusa), een variant van het exemplaar, beschreven in *Jaarboek* 1929, pl. IV, No. 1, die mede zeer weinig voorkomt.

Uit het *Verslag* 1930 vestigen wij de aandacht onzer leden op een in 1595 door SIMON VAN DE PASSE gegraveerden zilveren portretpenning, het borstbeeld en het wapen voerende van CAROLUS UTENHOVIUS, burgemeester van Gent, die tevens als dichter en taalkenner vermaard was. Deze penning is tot nu toe onbekend gebleven. Een andere aanwinst van belang is een ongedateerde plaquette met naar voren gewend borstbeeld van HENDRIK IV, koning van Frankrijk, vervaardigd door JOH. LUTMA. Het werk van dezen bekwamen Amsterdamschen goudsmid en medailleur munt uit door zeer fraaie uitvoering. Niet altijd is zijn werk met zijn initialen geteekend. Of de plaquette hierop een uitzondering maakt, vermeldt het *Verslag* niet. Eigenaardig doet het aan bij de gedenkpenningen een halven gouden Portugalöser te vinden. De verklaring hiervan berust op het feit, dat op het laatst der 17e eeuw deze groote Portugeesche munten hun karakter van geldstuk hadden verloren en uitsluitend werden gebruikt als geschenk. Het door het Koninklijk Penningkabinet verkregen exemplaar is naar een ontwerp van ROMEYN DE HOOGHE, op stempels door D. DRAPPENTIER gesneden, aan de Munt te Dordrecht geslagen. Een afbeelding van dit fraaie stuk kan men boven het artikel van den heer VAN KERKWIJK over „ROMEYN DE HOOGHE als ontwerper van penningen” in *Jaarboek* 1925, blz. 184, vinden.

Opmerkelijk is mede een penning in hout gesneden op het overlijden in 1688 van MARIA, hertogin van SIMMERN, dochter van prins FREDERIK HENDRIK en AMALIA VAN SOLMS, overeenkomende met den gedreven penning bij VAN LOON III. blz. 356 afgebeeld.

Een te Wychen bij Nijmegen in 1930 gedane muntvondst leverde aan de Koninklijke verzameling verschillende zeldzame stukken, zoo bijv. den Statendaalder van Koning FILIPS van het jaar 1579 als heer van Overijsel, te Hasselt geslagen. Het belangrijkste stuk uit deze muntvondst is de fraaie Filipsdaalder van de Ommelanden van 1580, in jaargang 1915 van dit *Jaarboek* op blz. 134. No. 7 afgebeeld. Bijna alle provinciale heele en halve daalders uit dat jaar zijn thans zeer zeldzaam geworden, daar de meeste in 1581 bij de afzwering van Koning FILIPS aan den omloop zijn onttrokken, in ieder geval niet meer zijn aangemunt. Zoo behoort ook de Vlaamsche écu van 32 sous, door de Staten van Vlaanderen in 1579 geslagen, en die eveneens te Wychen is gevonden, tot de welkome aanwinsten. Een hoogst zeldzame goudgulden van JEANNE en WENCESLAUS van Brabant (1355—1385) en een thaler van Megen, afwijkende van het in 1929 verkregen exemplaar, mogen hier nog worden vermeld. Een paar aardige noodmuntjes van St. Lucia, een $\frac{1}{4}$ piaster, driemaal met S · L in monogram gestempeld, en een dito van Trinidad besluiten het *Verslag*.

Mogen de abnormale tijden, die wij thans beleven, niet al te zeer op het Koninklijk Penningkabinet drukken en een volgend *Verslag* aanwijzen, dat opnieuw vele desiderata aan de verzameling zijn toegevoegd.

M. D. M.

Sir JOHN BUCKNILL. *The coins of the Dutch East Indies, an introduction to the study of the series.* London 1931.

Toen de heer A. O. VAN KERKWIJK onlangs tot mij het verzoek richtte om in ons Jaarboek eene bespreking over het werk van Sir JOHN BUCKNILL „de munten van Nederlandsch Oost Indië” te geven, heb ik dit verzoek met beide handen aangegrepen als een aangename herinnering aan den tijd, dien ik met den helaas te vroeg ontslapene heb mogen samenwerken, om dit werk te voltooien.

De heer BUCKNILL, al heeft hij dan ook niet de publicatie van zijn boek mogen beleven, heeft nog de voldoening gesmaakt, dat in 1926 de copie voor zijn werk geheel gereed kwam, kort daarop verrastte hem de dood.

Als President der Rechtbank te Singapore voelde zich de heer BUCKNILL aangetrokken tot de munten van het Maleische schiereiland en het was aldaar, dat hij door de munten der Engelschen te Fort Marlboro op Sumatra geslagen, met de Numismatiek van Nederlandsch Oost Indië in contact kwam en, alhoewel zijne verzameling allereerst beperkend tot de munten door de Engelschen in deze gewesten geslagen, langzamerhand deze tot alle munten van Nederlandsch Oost Indië uitstrekke. Zijn liefde voor die munten bleef hem bij, ook toen hij in 1920 als rechter van het Hooge Gerechtshof in Engelsch Indië te Patna werd aangesteld waar hij zijne verzameling meer en meer uitbreidde.

De heer BUCKNILL had mij meer dan eens gevraagd of er geen werken in de Engelsche taal over de munten van Nederlandsch Indië bestonden, het gemis hiervan,

voelde hij, daar hij zijne verzameling ook wetenschappelijk opbouwen wilde en gaarne de muntordonnanties en de verdere bestaande gegevens betreffende deze munten wilde bestudeeren.

Hij had zich langzamerhand eenige kennis van onze taal eigen gemaakt, zoodat hij het een en ander uit de litteratuur, voor zoover die aanwezig was, kon nalezen.

Dit gemis aan een in het Engelsch geschreven werk over de Nederlandsch Indische munten, waarvan de studie hem zoo'n groot genot bereidde, rijpte bij hem het plan, eene handleiding in het Engelsch over deze munten te schrijven, om Engelsche verzamelaars tot het verzamelen niet alleen van Engelsche Koloniale munten, maar ook van de in zijn oogen zoo belangrijke Nederlandsche Koloniale munten, aan te moedigen.

Het rijpen van zulk een besluit was voor den heer BUCKNILL, tevens het sein, om direct de handen aan den ploeg te slaan, en ziehier het ontstaan van zijn werk: „*The coins of the Dutch East Indies*”.

Als handleiding kan men zijn boek zeker voortreffelijk noemen: niet alleen voor Engelsche verzamelaars, maar eveneens voor den Nederlandschen liefhebber onzer Oost Indische munten, is het eene onontbeerlijke hulp voor het opbouwen zijner verzameling.

De voorrede geeft ons eene tabel der tijdperken, waarin het boek is ingedeeld: Compagnie van Verre, de Vereenigde Oost Indische Compagnie, Indië onder Fransche en Engelsche heerschappij en onder het Koninkrijk der Nederlanden, met eene korte aanduiding der muntsoorten in Nederland en in Indië geslagen.

Deze goede indeeling is bij de beschrijving der munten behouden en van elke periode, zijn de munten, die in Nederland en die in Nederlandsch Indië geslagen zijn, afzonderlijk beschreven.

Eene beknopte geschiedkundige verhandeling gaat elke periode vooraf, met voor zoover bekend resoluties en ordonnanties.

De beschrijving der munten is vergezeld van eene afbeelding van het type der munt; alhoewel eenige afbeeldingen soms eenigszins flauw uitgevallen zijn, kunnen lezer en verzamelaar zich een juist beeld vormen van de munt welke in de beschrijving bedoeld wordt; deze afbeeldingen in den tekst verhoogden de waarde en de attractie van dit werk, stempelen het tot eene prima handleiding en voorkomt het zoeken op platen naar de munten welke beschreven zijn; naar mijn inzien eene wijze van bewerking, die voor alle handleidingen navolging verdient en welke reeds met groot succes bij de philatelisten in gebruik is.

In BUCKNILL's werk komen de verzamelaars eveneens in kennis met munten, welke bij officiële Resoluties met een tegenstempel voorzien werden, zooals de Dukaten met een B ingestempeld (pag. 18), waarvan nog geen exemplaar teruggevonden is.

Japaneesche munten met een leeuw ingestempeld vindt men op pag. 19, terwijl zij afgebeeld worden op pag. 21 naar exemplaren in het British Museum en in het Koninklijk Penningkabinet.

De munten met den ruiter geklopt zijn vermeld op pag. 36 en worden afgebeeld op pagina 37 en 38.

De Ropijen met „Djawa” ingestempeld vindt de lezer

op pag. 41; de „Tangs” met het wapen van Batavia op pag. 55, waar ook het interessante stuk uit het Koninklijk Penningkabinet is afgebeeld.

Ook maakt schrijver melding van de moeilijkheden, die voorafgingen aan de aanmunting van de Dukatons (pag. 57), met beschrijving van Dukatons, welke onwettig zouden gemunt zijn, maar nooit teruggevonden werden.

Het is een genoegen dit boek door te bladeren en een overzichtelijk geheel der Nederlandsch Indische Numismatiek te vinden, zonder genoodzaakt te zijn, zijn kennis uit verschillende bronnen te moeten putten.

BUCKNILL heeft een tamelijk uitgebreide litteratuur bij zijne beschrijving aangehaald, waarvan hij op pag. VII—IX eene opsomming geeft.

In zijn werk, dat tot 1922 gaat, worden 731 munten beschreven, waarvan 226 stuks in den tekst worden afgebeeld.

Bij de beschrijving der munten onder het Koninkrijk der Nederlanden voor Indië geslagen, heeft schrijver zooveel mogelijk de aanmuntingen en het aantal der vervaardigde stukken vermeld.

Een novum in zijn werk is het vermelden der prijzen bij sommige munten, prijzen, welke deze munten in verschillende veilingen behaald hebben.

In eene handleiding zijn deze prijzen zeer zeker niet misplaatst, integendeel. Zij geven den beginnenden verzamelaar een kijk op de waarde van verschillende munten en van de zeldzaamheid der beschreven stukken.

De druk van het boek is zeer aangenaam.

Wanneer deze handleiding niet alleen Engelsche maar

ook Nederlandsche liefhebbers zal aansporen tot het aanleggen van eene verzameling van Nederlandsch Indische munten, dan heeft Sir JOHN BUCKNILL het doel bereikt, hetwelk hij voor oogen had, toen hij zijn werk „*The coins of the Dutch East Indies*” schreef.

Amsterdam, September 1931.

M. SCHULMAN.

Lijst der geschriften op Munt- en Penningkundig gebied door Mej. M. G. A. DE MAN. 1883—1930. Middelburg (1931). Niet in den handel.

Deze lijst vermeldt de opstellen door Mej. M. G. A. DE MAN voornamelijk geschreven in het *Bulletin Mensuel de Numismatique et d'Archéologie* van R. SERRURE, de *Revue belge de Numismatique*, het *Tijdschrift* en van af 1914 het *Jaarboek voor Munt- en Penningkunde* en het *Archief* uitgegeven door het *Zeeuwsch Genootschap der Wetenschappen*. Zij telt 88 opstellen en ruim 30 korte bijdragen, waarvan vooral de artikelen over Zeeuwsche numismatiek en muntgewichten van belang zijn.

v. K.

Verslag van den Secretaris.

Zaterdag 26 September werd te Hilversum in „Hôtel Hof van Holland” de jaarvergadering gehouden, waar tegenwoordig waren het eere-lid van het Genootschap Jhr. Mr. A. F. O. VAN SASSE VAN YSSELT en de leden BEMOLT VAN LOGHUM SLATERUS, FREDERIKS, VAN KERKWIJK, MICHIELSEN, POLAK, M. SCHULMAN, SNOECK, VERDAM, VON WEILER en ZWIERZINA, terwijl Dr. W. F. BAX als introducé de vergadering bijwoont en later Mevrouw VON WEILER aan de excursie deelneemt.

De voorzitter Jhr. Mr. SNOECK deelt mede, dat op verzoek van eenige leden, trouwe comparanten op de vergadering, afgeweken is van het plan om dit jaar te Enschedé te vergaderen, daar de groote afstand de leden, die meer uit het centrum komen, afschrikte en vele er bezwaar in hadden om een nacht te Enschedé over te blijven. Vervolgens herdenkt hij de in het afgelopen jaar aan het Genootschap ontvallen leden, de heeren CHR. BEELS (overl. 11 Januari) en H. RUB. DU MOSCH (overl. 13 April) en stelt voor het 40-jarig bestaan van het Genootschap, dat in 1932 gevierd zal worden, zoo mogelijk eenigszins feestelijk te herdenken. Vervolgens doet hij mededeeling van een ernstig verschil van meening in het bestuur ontstaan, dat den heer MICHIELSEN had doen besluiten zijn ontslag als penningmeester te nemen. Naar aanleiding hiervan had ook de onder-voorzitter ontslag genomen. Daar deze

mededeeling te laat was ingekomen om nog op het convocatiebillet te worden vermeld, stelde Jhr. SNOECK voor die opengekomen plaats eerst te vervullen op de volgende vergadering, met welk voorstel de aanwezigen zich vereenigden.

Op voorstel van den voorzitter werd thans overgegaan tot benoeming van gewone- en buitengewone leden. Als gewone leden werden door het bestuur voorgesteld de buitengewone leden C. J. M. C. KALIS en H. J. G. HAITSMAN MULIER. Eerstgenoemde als dank voor de fraaie penningkast het Genootschap aangeboden, de heer HAITSMAN MULIER zoowel wegens zijn verdiensten als beoefenaar der middeleeuwsche muntkunde als, omdat men hoopte hem nauwer aan het Genootschap te verbinden en in het bestuur op te nemen.

Tot buitengewone leden werden verder benoemd de heeren J. J. VAN DEINSE te Enschedé en Dr. W. F. BAX te Amsterdam.

Alsnu deelde de Secretaris mede, dat zoowel door den Voorzitter als door de andere bestuursleden den heer MICHELSSEN verzocht was op zijn voornemen om af te treden terug te komen.

Deze had echter gemeend hieraan niet te moeten voldoen, zoodat de verkiezing van een anderen Penningmeester aan de orde was. Namens voorzitter en verdere bestuursleden stelde hij alsnu voor den heer H. J. G. HAITSMAN MULIER als penningmeester te benoemen, die verklaard had een benoeming, mocht de heer MICHELSSEN aftreden, te zullen aannemen.

De leden POLAK, M. SCHULMAN en ZWIERZINA drongen er bij den heer MICHELSSEN krachtig op aan op zijn voor-

nemen tot aftreden terug te komen. Na eenige aarzeling verklaarde deze de zaak in beraad te zullen nemen, waarop besloten werd, daar het Genootschap niet zonder penningmeester kon blijven, dat, mocht de heer MICHELSEN besluiten af te treden, de heer HAITSMAN MULIER als penningmeester hem zou opvolgen¹⁾.

Uit het verslag van den Secretaris bleek, dat er een paar artikelen voor het Jaarboek waren ingekomen en een tweetal leden voorstellen hadden gedaan aan de Commissie in 1930 te Arnhem benoemd voor de uitgave van een wetenschappelijk munt- of penningkundig werk, n.l. Mejuffrouw M. G. A. DE MAN, die een handboek voor verzamelaars van Nederlandsche munten en penningen had voorgesteld en de heer A. VAN DER WIEL, die een beschrijving wenschte van de munten der provincie Holland na 1576, in den geest als dit, door DE VOOGD voor Gelderland was geschied.

De Secretaris deelde hierop mede, dat hij reeds jaren lang bezig was met het bewerken van de muntgeschiedenis van Holland na 1576 en dat hij hoopte en vertrouwde, dat dit werk door Teyler's Genootschap zou worden uitgegeven, daar deze uitgave de middelen van het Genootschap verre zou te boven gaan. Zoowel hij als het mede-commissielid, de heer M. SCHULMAN, meende, dat er wel niet spoedig een Nederlandsche numismaat zich aan zou melden tot het schrijven van het door Mej. DE MAN voorgestelde werk. In dezen tijd van bezuiniging, nu helaas het aantal leden van ons

¹⁾ 6 October heeft de heer MICHELSEN medegedeeld zijn functie van penningmeester neder te leggen, en is dus de heer H. J. G. HAITSMAN MULIER als zoodanig benoemd.

Genootschap belangrijk was afgenomen, zou eene dergelijke uitgave, waarvoor, zooals den Secretaris gebleken was, zonder groote financieele offers geen uitgever te vinden zou zijn, en waarbij op Rijkssubsidie niet gerekend mocht worden, bovendien onmogelijk zijn, en stelde hij voor gunstiger tijden af te wachten, maar het voorstel van Mej. DE MAN in gedachten te houden.

De heer VON WEILER meende, dat er toch wel iets gedaan kon worden en stelde eene uitgave op bescheiden schaal voor, n.l. het beschikbaar stellen van een bedrag van ten hoogste f 100,— voor een wetenschappelijk numismatisch artikel, bij voorkeur een onderwerp uit de Nederlandsche of koloniale munt- of penningkunde, dat in het Jaarboek zou verschijnen. Dit voorstel werd door alle aanwezigen toegejuicht en de heeren M. SCHULMAN en VAN KERKWIJK benoemd om de eventueel in te komen artikelen te lezen, te beoordeelen en er verslag over uit te brengen.

De Commissie tot nazien der rekening van den penningmeester, bestaande uit de heeren SASSE VAN YSSELT en POLAK, bracht bij monde van eerstgenoemde verslag uit. De rekening sloot met een voordeelig saldo van f 560,33, werd volkomen in orde bevonden, en de penningmeester gedechargeerd. Voor het Jaarboek werd wederom een bedrag van f 800,— beschikbaar gesteld; de Secretaris hoopte dit bedrag niet ten volle te besteden.

Het verslag van den Conservator, Dr. EVELEIN, die wegens ambtsbezigheden verhinderd was de vergadering bij te wonen, werd op zijn verzoek door den Secretaris uitgebracht, het is op blz. 101 van dit Jaarboek afgedrukt. De in het afgelopen jaar ten geschenke ontvangen munten en penningen van de heeren BAALÉ en KORTENBACH werden den aanwezigen getoond.

Tot lid van de Commissie van Redactie van het Jaarboek werd de heer M. SCHULMAN herbenoemd. Deze aarzelde aanvankelijk om de herbenoeming aan te nemen, daar zijn vele reizen hem dikwijls verhinderden om het belangrijkste deel van zijn taak: het lezen der artikelen en het corrigeeren der drukproeven, te vervullen.

Op voorstel van den Secretaris zou de heer M. SCHULMAN zijn broeder namens de vergadering verzoeken om (gelijk vorige jaren ook al was gebeurd) zijn taak als redactie-lid waar te nemen, wanneer hij zelf door uitstедigheid daarin verhinderd was; — waarop de heer SCHULMAN verklaarde alsdan zijn herbenoeming gaarne te zullen aannemen.

Dr. EVELEIN, aan de beurt van aftreden als Conservator, werd bij acclamatie herbenoemd.

Als plaats voor de volgende Jaarvergadering werden de steden Gouda en Utrecht voorgesteld; 8 leden verklaarden zich voor Gouda, 4 voor Utrecht, zoodat de Junivergadering te Gouda gehouden zal worden.

De heer POLAK deed eenige mededeelingen over een onbeschreven koperen brandspuitpenning van Zierikzee uit zijn verzameling, de heer M. SCHULMAN liet eenige zeldzame Nederlandsche proefmunten en noodmunten rondgaan, terwijl Jhr. VON WEILER een aantal der in het laatste jaar geslagen Nederlandsche gedenkpenningen toonde en toelichtte. Door den Secretaris werden eenige zeldzame den laatsten tijd door het Kon. Penningkabinet aangekochte Nederlandsche stukken besproken.

Na het déjeuner werd in auto's naar „de Sypesteyn” gereden, waar de bewoner, Jhr. C. H. C. A. VAN SYPESTEYN, de leden ontving, rondgeleidde en de ver-

langde inlichtingen verstrekke omtrent den bouw van zijn kasteel, de zich daarin bevindende kunstschaten, en de aanwezigen de thee aanbood.

Een klein gedeelte der leden verzamelde zich na afloop van dit belangrijke bezoek aan een maaltijd te Utrecht.

Daar begin October de voorzitter van het Genootschap, Jhr. Mr. M. W. SNOECK, zijn ontslag had genomen, waren de leden tegen 16 December opgeroepen tot een buitengewone vergadering, ter voorziening van de ontstane vacaturen van voorzitter en onder-voorzitter.

Op deze vergadering, die te 's-Gravenhage in Pulchri Studio gehouden werd, onder voorzitterschap van den Secretaris, waren aanwezig het eere-lid SASSE VAN YSSELT en de leden EVELEIN, HATTISMA MULIER, KALIS en VAN KERKWIJK. Na lezing der notulen der vergadering van 26 September deelde de waarnemende voorzitter den aanwezigen mede de overwegingen, die den voorzitter er toe gebracht hadden zijn ontslag te nemen. Dankbaar herdacht werd het zeer vele, dat Jhr. SNOECK, die van 1913 af voorzitter geweest is, voor het Genootschap gedaan heeft en zijn genomen besluit om af te treden betreurd.

Als nu werd overgegaan tot het vervullen der ontstane vacaturen. Met algemeene stemmen werd als voorzitter benoemd het lid J. HULSHOFF POL en tot vice-voorzitter Jhr. Ir. A. C. VON WEILER.

Beide heeren hebben den secretaris medegedeeld deze benoeming te aanvaarden, zoodat bij den aanvang van het nieuwe vereenigingsjaar het bestuur weder voltallig is.

v. K.

Verslag van den Conservator der numismatische verzameling en bibliotheek.

De numismatische verzameling ontving in 1930 van den heer C. H. BAALE een drie-Markstuk van Duitschland, van 1930, en van den heer C. J. KORTENBACH, te Voorburg, vijf zilveren penningen. Zij zijn: 1. Penning op MARIA VAN BOURGONDIE, van 1486; 2. Dooppenning van het jaar 1711; 3. Penning op den dood van MARIA ANTOINETTE, van 1793; 4. Penning op den dood van PHILIPPE JOSEPH EGALITÉ, van 1793; 5. Vriendschapspenning van het jaar 1740. Een beschrijving van deze penningen geeft lijst A van Aanwinsten der numismatische verzameling.

De bibliotheek werd met de gewone tijdschriften en andere periodieken aangevuld. Een overzicht geeft lijst B van Aanwinsten der bibliotheek. In afwijking van vorige jaren, kwamen dit jaar geen vervolgen binnen van tijdschriften, te Weenen uitgegeven. Mej. M. G. A. DE MAN schonk aan de bibliotheek de door haar uitgegeven *Lijst der geschriften op Munt- en Penningkundig gebied, van 1883—1930*, en een overdruk van haar publicatie in het *Jaarboek voor Munt- en Penningkunde* van 1930. Evenzoo gaven de heeren Jhr. Mr. M. W. SNOECK en Mr. P. C. J. A. BOELES een overdruk van hunne publicaties, respectievelijk verschenen in deel XXXVIII van *Taxandria*, en deel XXX van *De Vrije Fries*.

Ten aanzien van de bibliotheek zij aan dit verslag nog— hoewel gedeeltelijk reeds behoorend tot het jaar

1931 — toe te voegen, dat meerdere werken, aanwezig op de Universiteits-Bibliotheek, gebonden werden. Sommige ontbrekende nummers, zoowel van buiten- als binnenlandsche periodieken, werden daartoe aangevuld. Gebonden werden het Maandblad Ned. Leeuw t/m 1927, Num. Litteraturblatt t/m 1930, Berliner Münzblätter t/m 1926, Tijdschrift voor Indische Taal-, Land- en Volkenkunde, Dl. 35 t/m 55, met uitzondering van Dl. 53, waarvan ontbreken afl. 5 en 6. Door tusschenkomst van den heer VAN KERKWIJK ontving ik de Revue Belge 1925—1929 en de Publications de la Société hist. et arch. de Luxembourg, Vol. 63 en 64. Van de laatste zijn op de bibliotheek geen vorige jaargangen aanwezig, zoodat met deze deelen de Publications de Luxembourg hun intrede doen. De Revue Belge was tot nu toe vertegenwoordigd tot jaargang 1912. Derhalve ontbreken de jaargangen 1913—1924. Het dunkt mij wel de moeite waard te trachten deze aan te vullen. Nu in de laatste jaren aankopen van munten en penningen zijn uitgesloten, komt het mij des te meer aangewezen voor, om althans de numismatische werken, die het Genootschap bezit, zooveel mogelijk te completeeren. Een goede, numismatische bibliotheek behoudt altijd haar waarde, en van de boekerij van het Genootschap wordt bovendien te Amsterdam méér gebruik gemaakt, dan de leden wel zouden vermoeden. Ik vernam het tot mijne voldoening van den heer JENSEN, die op de Universiteits-Bibliotheek het toezicht over de boekerij van het Genootschap heeft.

Nijmegen, September 1930.

De Conservator,
M. A. EVELEIN.

A. AANWINSTEN DER NUMISMATISCHE
VERZAMELING.

Penning ter eere van Keizer MAXIMILIAAN en MARIA van Bourgondië. Zoogenaamde „Juden-Medaille”.

Voorzijde: Gekroond borstbeeld van MAXIMILIAAN naar rechts, met scepter in de rechter-, en palmtak in de linkerhand. Daaromheen: IVOCII · CAMER · IMPER · CONDITOR · Buitenrandschrift: MAXIM · I · FRID · III · FIL · ELECT · ROM · IMP · ANN · M · CCCC · LXXXI :

Keerzijde: Gekroond borstbeeld van MARIA van Bourgondië, naar links. Omschrift: ✠ MARIA · CAR · : BVRG : DVC : FILIA · VNIC · IMPERATOR · VXOR
Zilver. VAN MIERIS I. blz. 184. 1.

1711. Dooppenning. Door RUDOLPH BORNEMANN.

Voorzijde: Doop van CHRISTUS door JOHANNES den Dooper in den Jordaan. Van uit zonnestralen daalt een duif neer op de CHRISTUSfiguur. Tusschen de zonnestralen: Iawe. Das ist mein lieber sohn (en verder in 't veld) den solt ihr hören | sihe das ist gottes lamb | das der welt sunde | tregt Ioh: 1. Beneden de CHRISTUSfiguur: Mir gebühret | alle gerechtigkeit zu | erfüllen. Matt. 3. Omschrift: tauffet sie im namen des vaters undt des sohnes undt des h. geistes Mat · 2 · 1 · 19 ☩

Keerzijde: In 't veld: 17 – 11. Gott vater durch die tauff | zum kinde nimt mich auff | gott sohn mit seinem blut | macht mich gerecht und gut | gott h · geist · zeucht ein | mein lehrer trost zu seyn | biss auss der eitelkeit | ich komm zur ewigkeit | Gal · 3 · 26 · 27 Tit · 3 · 5 · 6 · 7 | 1 · Pet · 3 · 2 · 1 | · R ☩ X ☩ B

Omschrift: ☼ wer gläubt undt getaufft wirdt der
wirdt selig werden. Marci 16 . 16.

Zilver. Vergelijk MADAI II. 5197.

1793. Dood van Mária ANTOINETTE. Door Loos.

Voorzijde: Borstbeeld van MARIA ANTOINETTE naar
links. Omschrift: MARIE ANTOINETTE REINE DE FRANCE. Onder
het borstbeeld: LOOS.

Keerzijde: Furie-met weegschaal en fakkel. Omschrift:
l'ACCUSE IE JUGE l'EXTERMINE. In de afsnede: LE XVI OCTOBRE |
MDCCXCIII.

Zilver. HENNIN pl. 52. No. 536.

1793. Dood van PHILIPPE JOSEPH EGALITÉ. Door Loos.

Voorzijde: Borstbeeld van PHIL. JOS. EGALITÉ naar
links. Omschrift: PHILIPPE JOSEPH EGALITÉ CIDEVANT DUC;
D'ORLEANS. Onder het borstbeeld: LOOS.

Keerzijde: Degen, staf en kroon. Daarboven: DE SA |
MONTAGNE EN FIN | LE MONSTRE | SUR LA CIME | RECOIT | PAR SES
EGAUX | LE PRIX | DU DERNIER CRIME. Daaronder: LE VI
NOVEMBRE | MDCCXCIII.

Zilver. HENNIN pl. 54. No. 550.

1740. Vriendschapspenning. Door J. M. LAGEMAN.

Voorzijde: JONATHAN en DAVID. Op hunne schilden:
Jonathan en David. Omschrift: Ik wil 'aan U doen, wat
uw herte begeerd. Sam. 20 . v . 4. In de afsnede:
Gulhartige Vriendschap.

Keerzijde: Binnen een' bladerkrans: Vriendschap |
wil haer vriend | vereeren | Wat zijn harte | kan begeren |
1740.

Zilver.

3-Markstuk van Deutschland, van 1930.

Zilver.

B. AANWINSTEN DER BIBLIOTHEEK.

Tijdschriften en Overdrukken:

Maandblad van het Genealogisch-Heraldisch Genootschap: „de Nederlandsche Leeuw”, Jaargang 1930.

Bataviaasch Genootschap: Lijsten van aanwinsten der bibliotheek van het Museum, over 1930.

Idem: Tijdschrift voor Indische Taal-, Land- en Volkenkunde. Dl. LXX (1930).

Jaarverslag van de Vereeniging voor Penningkunst, 1930.

Jaarboek van het Kon. Ned. Genootschap voor Munt- en Penningkunde, 1930.

Berliner Münzblätter, 1930.

Numismatisches Litteratur Blatt, 1930.

Frankfurter Münzzeitung (= Vervolg van Mitt. f. Münzsammler), 1930.

Proceedings of the American Numismatic Society, Nr. 40—45.

Suomen museo en Finskt museo, Dl. XXXVII (1930).

Rassegna Numismatica, 1929, Nr. 9—12.

Revue Belge de Numismatique. Jaargang 1925—1929.

Publications de la Société hist. et arch. de Luxembourg. Vol. 63—64.

Mej. M. G. A. DE MAN. Lijst der geschriften op Munt- en Penningkundig gebied, van 1883—1930. Niet in den handel. (Gedrukt bij G. W. DEN BOER, Middelburg).

Idem. Een Portugeesche valsche munter in 1510—11 voor de vierschaar te Middelburg. Overdruk uit het *Jaarboek voor Munt- en Penningkunde* XVII (1930).

Jhr. Mr. M. W. SNOECK. Verhaal van het Blocus en Overgave der vesting Grave in den aanvang van den jare 1814. Overdruk uit *Taxandria*, XXXVIII.

Mr. P. C. J. A. BOELES. Muntvondst te Beesterzwaag in 1929. Overdruk uit *De Vrije Fries*, Dl. XXX.

Catalogi:

EGGER, Brüder. Verzeichnis verkäuflicher Münzen u. Medaillen, Nr. 56 (1930).

DUPRIEZ, CH. Verkoopcatalogus, No. 120d (1930).

LEDENLIJST

(DECEMBER 1931).

EERE-LEDEN.

Z. M. VICTOR EMMANUEL III, Koning van Italië (1901) ¹⁾.

Mejuffrouw MARIE G. A. DE MAN, Conservatrice van het Munt- en Penningkabinet van het Zeeuwsch Gen. der Wetenschappen, St. Pieterstraat 39, Middelburg (1917).

Jhr. Mr. A. F. O. VAN SASSE VAN YSSELT, President van het Gerechtshof, lid van den Hoogen Raad van Adel, lid van de Eerste Kamer der Staten-Generaal, Oranje-Nassaulaan, 's-Hertogenbosch (1926).

F. A. HOEFER, Voorzitter van „Gelre”, Heerenlaan 43, Zeist (1930).

GEWONE LEDEN.

J. H. E. H. GERADTS, Burgemeester, Kasteel Aerwinkel, Postersholt (L.) (1892).

W. K. F. ZWIERZINA, Conservator van het munt- en penningkabinet van het Kon. Oudh. Genootschap, Amsterdam, Kwakersplein 3¹ (1895).

Jhr. Mr. M. W. SNOECK, Koestraat 8, Zwolle (1897).

Jhr. Mr. F. BEELAERTS VAN BLOKLAND, Minister van Buitenlandse Zaken, Bazarstraat 13, 's-Gravenhage (1904).

A. O. VAN KERKWIJK, Directeur van het Koninklijk Kabinet van Munten, Penningen en Gesneden Steenen, Nassaulaan 22, 's-Gravenhage (1904).

¹⁾ Het tusschen haakjes geplaatste jaartal achter de namen, geeft het jaar van de benoeming tot lid aan.

- Mr. E. H. HIJMAN, Officier van Justitie, Nassauplein 18, Alkmaar (1910).
- E. VOET JR., Busken Huetlaan 1, Bloemendaal (1911).
- CAREL J. A. BEGEER, Directeur-Generaal van de Kon. Nederl. Edelmetaalbedrijven, Grooté Haesebroekscheweg 1a, Wassenaar (1911).
- Jhr. Mr. C. BEELAERTS VAN BLOKLAND, Chef van Rechtszaken N.S., Huize 't Hoogveld, Zeist (1913).
- Dr. M. A. EVELEIN, Directeur van het museum „G. M. KAM”, Bijleveldsingel 9, Nijmegen (1913).
- J. C. WIENECKE, Medailleur, Soestdijksche Straatweg 91B, Bilt-hoven (1916).
- A. SCHULMAN, de Lairessestraat 94, Amsterdam (1917).
- M. SCHULMAN, Joh. Verhulststraat 165, Amsterdam (1917).
- J. HULSHOFF POL, Oud-lid van den Raad van Nederlandsch-Indië, van Lennepweg 6, 's-Gravenhage (1926).
- Mr. ERNST POLAK, van Hoornbeekstraat 55, 's-Gravenhage (1926).
- Mr. Dr. C. H. BAAL, Kantonrechter, Hôtel Corbelijn, Tiel (1926).
- A. HULSHOFF POL, Mijnningenieur, 's-Gravenhage (1929).
- A. W. A. MICHELSSEN, Gep. Generaal-majoor titulair O. I. L., Driebergsheweg 9, Zeist (1929).
- Jhr. Ir. A. C. VON WEILER, Directeur der N. V. voorh. Koninklijke BEGEER te Voorschoten, Narcislaan 15, Wassenaar (1929).
- H. J. G. HAITSMA MULIER, Directeur der N. V. Het Buiten-verblijf in Nederland, Corresp. der Ned. Bank, Krullelaan 32, Zeist (1931).
- C. J. M. C. KALIS, Laan van Oostenburg 1, Voorburg (1931).

BUITENGEWONE LEDEN.

- Jhr. H. E. RAM, Gep. Hoofd-Ingenieur van den Provincialen Waterstaat, Sima Rowa, Zeist (1894).
- Mr. C. G. J. BIJLEVELD, Conservator van het Stedelijk Museum, Hersteeg 128, Nijmegen (1896).
- Mr. H. J. D. D. ENSCHEDÉ, Aerdenhout (1896).

- C. A. VAN WOELDEREN, Burgemeester van Vlissingen, Boulevard Evertsen, Vlissingen (1899).
- Mr. J. C. P. E. MENSO, Princessegracht 32, 's-Gravenhage (1900).
- Jhr. Mr. D. F. TEIXEIRA DE MATTOS, Plein 1813, No. 4, 's-Gravenhage (1900).
- H. J. BOEKEN Jz., Bas Backerlaan 11, Apeldoorn (1907).
- JAC. J. VAN GOOR, Medailleur, Catherijnesingel 113, Utrecht (1907).
- C. W. H. BAARD, Directeur van het Stedelijk Museum te Amsterdam, van Baerlestraat 132, Amsterdam (1910).
- GOTTFR. H. CRONE, Jan Luykenstraat 16, Amsterdam (1911).
- Mevr. Dr. J. GOEKOOP—DE JONGH, Huize „Groot. Essenburg”, Hulshorst, gemeente Ermelo (Veluwe) (1911).
- Mr. P. C. J. A. BOELES, Conservator der Penning- en Muntverzameling van het Friesch Genootschap, Harlingerstraatweg 75, Leeuwarden (1913).
- R. A. KAISER, Potgieterweg 5, Bloemendaal (1916).
- J. W. A. VAN VOORST VADER, Hooge Naarderweg 42, Hilversum (1916).
- Dr. H. A. FONTEYN KUYPERS, Leeraar aan de 1e H. B. S. Rotterdam, Spoorsingel 53b (1917).
- Mr. J. B. V. M. J. VAN DE MORTEL, burgemeester van Noordwijk (1917).
- Ed. M. WIERSEMA, Hoendiepskade 6, Groningen (1917).
- Jonkvrouwe C. ENGELN, Conservatrice van het Museum van Oudheden te Zutphen, Coehoornsingel 24, Zutphen (1919).
- H. J. M. EEBELING, Gemeente-Archivaris, Choorstraat 14, 's-Hertogenbosch (1921).
- Dr. D. DE MAN, Wetenschappelijk assistent. Kon. Penningkabinet, Oldenbarneveltlaan 93, 's-Gravenhage (1921).
- P. VISSER AZN., Uitgever, Zijlweg 83, Haarlem (1921).
- G. M. KAM, Cosetti Hall, Koekoekslaan 4, Wassenaar (1923).
- A. VAN DER WIEL, Park Paaschberg 2, Ede (Geld.) (1923).
- JOH. A. ALSBACH, Muziekuitgever, Stadhouderskade 62, Amsterdam (1924).

- G. J. J. VERDAM, Electrotechnisch Ingenieur, Parkstraat 83, 's-Gravenhage (1924).
- W. H. F. G. graaf VAN ALDENBURG—BENTINCK, Amerongen (1924).
- Mej. R. M. WICHERS WIERDSMA, Villa „Het Maereltje”, Domburg (1925).
- A. H. DRIJFHOUT VAN HOOFF, Kapitein der artillerie, Wassenaarsche Weg 26, 's-Gravenhage (1926).
- C. G. VATTIER KRAANE, Voorzitter der Vereeniging voor Penningkunst, Sarphatikade 2, Amsterdam (1926).
- NANNE OTTEMA, Notaris, Prins Hendrikstraat, Leeuwarden (1926).
- Mr. J. P. W. A. SMIT, Rijks-archivaris, Peperstraat 35, 's-Hertogenbosch (1926).
- H. M. VAN DIJK, Staalkade 7, Amsterdam (1927).
- H. G. VAN GROL, Conservator van het Museum van Oudheden, Vlissingen, Boulevard de Ruyter 78 (1927).
- H. H. THEUNISSE, Bloemendaalsche Weg 239, Overveen (1927).
- A. WEVERS, Rembrandtlaan 50, Enschedé (1928).
- A. J. BEMOLT VAN LOGHUM SLATERUS, Utrechtsche Weg 72, Arnhem (1929).
- W. G. BROEK, Oud Hoofdcommies Posterijen en Telegrafie in Ned. Indië, Oosteinde 25, Voorburg (1929).
- J. H. VAN HEEK, „het Roessingh”, Lonneker (1929).
- C. J. KORTENBACH, Bouwkundig ambtenaar 1e klasse bij de Rijksgebouwendienst, Parkweg 85, Voorburg (1929).
- Dr. H. D. MAK VAN WAAY, Geneesheer, Willem de Zwijgerlaan 36, 's-Gravenhage (1929).
- Jhr. H. J. VAN MEEUWEN, Bezuidenhout 60, 's-Gravenhage (1929).
- Mr. J. W. FREDERIKS, Directeur Ond. Levensverzekering Mij. van 1836, Parkweg 16, 's-Gravenhage (1930).
- Dr. W. F. BAX, Linnaeushof 97, Amsterdam (Oost) (1931).
- J. J. VAN DEINSE, Conservator van het Rijksmuseum Twenthe, Enschedé (1931).

BUITENLANDSCHE LEDEN.

- N. GILISSEN LEMAIRE, Brussel (1902).
 ALBERT VISART DE BOCARMÉ, Rue St. Jean 18, Bruges (1894).
 GEORGE MACDONALD, Learmonth Gardens 17, Edinburgh (1903).
 L. FORRER, London S.W.I. 5, 6, 7 King Street St. James's (1904).
 HOWLAND WOOD, Curator of the American Numismatic Society,
 Broadway at 156th Street, New-York (1920).
 F. C. DOUGLAS BOYD, 18th Street 45 West, New-York (1923).
 *¹⁾ JULIUS GUTTAG, Stone Street 42, New-York (1923).
 *EDW. T. NEWELL, President American Numismatic Society, 156th.
 Street West of Broadway, New-York (1923).
 J. M. SWANSON, medallist, 22 Camp Street, Newark, New Jersey
 (1923).
 *ELLIOT SMITH, 26th Street and East River, New-York (1923).
 *MORITZ WORMSER, Fifth Avenue 95, New-York (1923).
 *F. A. LIVINGSTON, 2870 Heath Avenue, New-York City (1924).
 ROBERT ROBERTSON, 140. 33^d Street, Brooklyn, New-York (1925).
 *WAYTE RAYMOND, Park Avenue 465, New-York City (1926).

1) De leden, voor wier namen een * staat, zijn leden voor het leven.

I N H O U D.

	Blz.
De Munt te Zwolle, door A. O. VAN KERKWIJK . . .	1
Numismatiek van Zierikzee, door Mej. M. G. A. DE MAN	22
Over de penningen van het Huistimmermansgild te Zierikzee en te Middelburg (1679 en 1671), door Mr. ERNST POLAK	33
De vrijwilligers van 1815 en hunne medailles, door Dr. W. F. BAX	47
De inwisseling der ongerande dukaten in 1760 te Middelburg, door Mej. M. G. A. DE MAN . . .	58
Korte Bijdragen	65
I. Begrafenispenning van DANIEL SIX 1674. II. De „IHERONIMUS . BOSCH”penning. III. Het Witte-Mobilisatiekruis. IV. Bossche loodjes. V. Bruiloftspenningen der Familie SCHOLTEN VAN ASCHAT. VI. Legaat Dr. C. HOFSTEDE DE GROOT en het Koninklijk Penningkabinet.	
Boekbespreking	86
Verslag van den Secretaris	95
Verslag van den Conservator der numismatische verzameling en bibliotheek	101
Ledenlijst	107

